

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

77. An Sacerdotes ducentes reum ad furcam incurrant irregularitatem hortando illum, ut scalam ascendat, vel accelerando executionem iustitiæ etiam notabiliter? Et aliqua alia circa hunc actum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

§.1. **Q**uidam Sacerdos per multos annos exercue-
rat artem Medicinæ: nec contentus de his,
quæ alibi scripseram, quæ sivit à me, an peccasset mor-
taliter: nam in posterum volebat jam dispensationem
petere à Summo Pontifice. Respondi, aliquos asserere
re ipsam non peccasse mortaliter. Et idem Martinus de
San Ioseph, in *Non Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 11. de Or-
dine, num. 2.* Sic ait. Dizen graves Auctores, quæ les est
prohibido a los Clerigos el exercitar Oficio de Medi-
cos, aunque no corten, ni quemen, por que es ocupa-
cion seglar vedada por todo el titulo, ne Clerici, vel
Monachi. Pero yo juzgo es muy probable la senten-
cia de otros, quæ afirman no les está prohibido a los Cle-
rigos ser Medicos; por que no ay Texto en todo el
Derecho, quæ lo reprueve; antes parece lo aprueva
el cap. Ad aures, de ætate, & qualitate. Donde Cle-
ment. III. responde a un Canonigo Colonienſe, quæ
non avia incurrido en irregularidad, por que se le mu-
rio el enfermo, a qui en avia curado. Ita ille, qui cū-
Covarraviam, Cardinalem, Sâ, Molinam, Henriquez,
Sayrum, & Bonacinam. Et quidem non possum, nec
debeo huic opinioni, tantorum virorum auctoritate
fulcitæ, notam improbabilitatis inurere; imò puto
eam probabilem.

2. Sed contrariam esse veriorē, existimo; quam
docet Sylvester, Rosella, Angelus, Armilla, Navarus,
& Sanchez, quos citat & sequitur Castrus Palauſ. *to. 3.
tract. 16. disp. 4. punct. 13. §. 2. num. 3.* Dico igitur exerci-
tium medicinæ esse Clericis, & Religiosis interdictum,
ex cap. Clerici 2. de Vita, & honestate Clericor. & ex c. 1.
& segg. Ne Clerici vel Monachi: quibus Textibus ge-
neraliter Clericis, & Monachis interdicitur sæcula-
ria officia. At hoc officium Medici, & Chirurghi etiam
citrà incisionem, & aduſionem nimis sæculare est, &
statum Religiosum dedecens: Ergo ex hac parte pro-
hibitiō censetur. Vnde & ad rationem contrariorū
concedo, nullum esse Textum, quo exercitium Medi-
cinæ, vel Chirurgiæ citrà incisionem, vel aduſionem
prohibeatur specialiter, & expresse: nego tamen, non
esse Textum, quo sub generalibus verbis prohibitiō
non sit. Ad Textum in cap. ad Aures, dic verum esse,
hoc officium non esse Clericis, & Religiosis prohibi-
tum ob periculum mortis; sicut est prohibitiō, cū
exercetur per incisionem, vel aduſionem; sed ob in-
decensiam; eaque de causa non inducit irregularitatem
morte sequuta, si debita diligentia apposta est: illam
verò inducit, cū per incisionem, vel aduſionem
exercetur. Et ita hanc sententiam præter Palauſ, &
alios penes ipsum, tenet Garcias in *Summa Theol. mor.
tr. 1. diff. 2. dub. 7. n. 2.* Vide etiam Machadam, *tom. 1.
lib. 4. part. 1. tract. 13. docum. 6. n. 1.*

3. Certum est tamen, Religiosum, & Sacerdotem
à peccato liberari, si hoc officium citrà mortis pericu-
lum exerceant causa pietatis, ac proinde gratis circa
personas miserabiles, vel cognatas; quia sic exercitum
non est officium sæculare, statum Ecclesiasticum, &
Religiosum dedecens, sed potiùs illi conforme. Ita
Doctores citati.

RESOL. LXXV.

An quis incurrat irregularitatem, si voluat, v. g. infirmum,
sibi eum exhibeat, & similia faciat, ex quibus sequatur
mors, aut ejus acceleratio?
Et infirmum Sacerdotes, & Religiosos posse servare infir-
mis, etiam constitutis in ultimo vita, & eos voluere in
lecto, & reliqua exhibere cum prudentia absque metu
irregularitatis. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 117.

§.1. **S**cio aliquos Religiosos ex his actionibus ab-
stinere metu irregularitatis, sed immerito. Ideo
Tom. V.

asserō cum Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 8.
quod si quis bona fide det aliquid moribundo, ex quo
sequatur mors, vel acceleratio, licet aliqua sit culpa,
non erit irregularis, nisi sit culpa lata, & si habet ser-
pulum, deponat illum consilio viri prudentis. Vnde in
tali casu non facile formandus est scrupulus. Idem di-
cendum est de illo, qui bona fide revolvit infirmum, ut
commodius cibum subministret, vel magis quiescat,
nam licet acceleretur mors, non erit irregularis nisi ex
lata culpa nimis acceleraretur. Ita Sotus lib. 3. de just.
quæst. 1. art. 9. col. 4. Cajet. 2. 2. q. 64. art. 8. qui infert,
quod est valde notandum, Sacerdotes & Religiosos
servire infirmis etiam constitutis in ultimo vita, &
eos voluere in lecto, & reliqua exhibere cum pruden-
tia, quæ in hujusmodi consuetudine est; nam quidquid in
hoc licet laicis, licet etiam Clericis. Ita Avila; cui adde
Bonacinam de cens. disp. 7. q. 4. punct. 7. n. 12. Henric.
lib. 14. c. 15. n. 5. Suarez de cens. disp. 47. sect. 7. num. 3.
Vgolinum de cens. cap. 19. §. 3. & alios penes ipsos.

RESOL. LXXVI.

An Clerici in Sacris, & Beneficarij assistentes, quando
reus in periculo suspenditur, incurrant irregularita-
tem, & peccent mortaliter?

Idem est dicendum de Religiosis. Ex part. 4. tract. 2.
Resol. 35.

§.1. **S**i intersunt nullam præstando auctoritatem,
non incurunt irregularitatem, peccant tamen
mortaliter, ex cap. sententiam sanguinis, ne Clerici vel
Monachi, secundum Sayrum de censur. lib. 6. cap. 18.
n. 20. & alios. Alij putant peccare tantum venialiter,
si assistant ex curiositate ob parvitatem materiæ. Ita
Suarez de censur. disp. 47. sect. 4. num. 10. Avila part. 7.
disp. 5. sect. 2. dub. 14. quia licet Clericis sit prohibitum
in dicto Canone se immisceant in causa sanguinis,
tamen hæc materia est levis.

2. Sed ego puto Clericos etiam in Sacris, Benefi-
ciarios, & Religiosos assistendo tantum executioni
sententiæ mortis, non peccare, neque venialiter,
quia Canones hoc prohibentes videntur contraria
consuetudine abrogari. Adde quod Vgolinus de irreg.
c. 5. §. 3. n. 3. asserit jura id prohibentia intelligenda esse
de Clericis auxilium & favorem sua præsentia præ-
stantibus.

RESOL. LXXVII.

An Sacerdotes ducentes reum ad furcam, incurrant irre-
gularitatem hortando illum, ut scalam ascendat, vel ac-
celerando executionem insititiam, etiam notabiliter?

Et aliqua alia circa hunc actum explanantur, in quo non
incurunt irregularitatem ex defectu lenitatis, nisi tan-
tum ministri iustitiæ, & non alij.

Et tandem notatur Sacerdotes posse sine periculo irregu-
laritatis ministrare infirmis, vertere eos ex latere ad
latus, vel transmutare de lecto ad lectum, vel eis po-
tum, aut cibum porrigere, licet ex his actibus præter
intentionem mors citius sequatur. Ex part. 3. tract. 5.
& Misc. 1. Refol. 80. alias 79.

§.1. **H**æc resolutio pulchra erit, & maximam con-
solationem legenti præbebit. Aliqui Docto-
res supradictas actiones ab irregularitate excusant, ra-
tione indeliberationis, vel ratione parvitatis materiæ,
& ita docet Henricus lib. 14. cap. 12. num. 7. Avila de
cens. part. 7. disp. 5. sect. 2. dub. 1. §. 8. Reginaldus in praxi
tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. num. 103. Molina de iu-
rit. tom. 4. tract. 3. disp. 74. num. 4. Layman in Theolog.
moral.

Sup. contēdis
in hac Ref.
infr. in ref.
79. & ex ref.
80. lege §. 1.
per totum, &
ex ref. 84. à
lin. 6. & infe-
rius in tr. 10.
ex ref. 70.

§. Confir-
matur, &
quavis no
pñe sup.
hoc sed ut
melius pos
sis dicere
hanc quali
tege hic in
fra doctri
nam Ref 88.
& in tom. 1.
tr. 5. ex Ref.
46. vide §. 2.
& 3.

moral. lib. 3. sect. 5. tract. 3. cap. 7. num. 2. Villa-
lobos in *summa* tom. 2. tract. 21. diff. 27. num. 13. ubi
sic asserit. [Hæc de advertit, que si aliquos de los
que van acompañando al reo para consolarle (como
fueren hazer los Religiosos) dixisse inadvertidamente,
andemos hermano, d à caso picasse al jumento, d le
dixesse arte, no por esso quedaria irregular, no procu-
rando que se acelerasse la muerte. La razones, por-
que este acto no es planamente humano. En el segun-
do caso da ogra razon Henriquez, y dize que parum
pro nihilo reputatur, y lo mismo es quando dize al
reo que suba otro escalon.] Ita ille.

2. Igitur secundum præfatos Doctores similia ex-
cusantur, ut dictum est, vel quia Sacerdotes inadver-
tenter illa faciunt, vel ratione parvitas materia; unde
ajunt Layman, Molina, & alij communiter, quod
si cooperatio, vel acceleratio mortis in tali casu no-
tabiliter facta sit, irregularitatem contraherent.

3. Sed ego ad tollendos omnes scrupulos puto
probabilem esse contrariam opinionem sapientissimi
etatis nostræ Theologi P. Gabrielis Vasquez, qui pu-
tat etiam si notabiliter acceleretur, supradictos non
incurrere irregularitatem. Et sequitur Turrianus de

confisuris lib. 9. disp. 66. dub. 3. ubi sic asserit. Difficultas
est de illis qui assistunt, & non sunt ministri justitiæ
necessarii ad ferendam sententiam, vel concurrentes
ad executionem pœnæ; est dubium an incurrant
hanc irregularitatem, si aliquid dicant, vel faciant, ex
qua sequatur mors, vel acceleratio ejus; alij enim
Doctores severe loquuntur, existimantes esse irregula-
res, & sequitur P. Suarez. Sed oportet considerare,
an isti sint causa homicidij injustæ, ut si sine causa fa-
cerent, ut reus citius occideretur, & ob peccatum pos-
sunt incurrere irregularitatem impositam ob injustum
homicidium, de qua modò non loquimur. Si verò
sine peccato aliquid faciant, non videntur incurrere
irregularitatem ex defectu lenitatis. Ita sensit
Pater Vasquez, & sequuntur multi viri docti hoc tem-
pore; quia jura in quibus supponitur hæc irregulari-
tas, solum loquuntur de ministris justitiæ, & his, qui
concurrunt ad causæ probationem, sicut Advocatus,
& testes, & pœnæ executionem, ut ministri justitiæ.
Ita Turrianus ex Vasquez; qui etiam ad casum pro-
positum in præfata resolutione sic respondet. Ulte-
rius casus est frequens (hæc sunt ejus verba) ex quo
solent oriri dubia viris bonæ conscientie, an incurrat
irregularitatem, qui aliquo modo facit, vel dicit ali-
quid, ex quo citius sequatur mors rei, quando illum
comitatur, v.g. si dicat, pergamus citius, vel si dicat
reo, ascende citius, quando ascendit scalam. P. Avila,
& P. Henriquez solum excusant hos actus ab irregu-
laritate, quia non solent esse plenè liberi, quod ne-
cessarium est ad talem irregularitatem. Ego verò exi-
stimo distinctione opus esse, nam vel isti actus sunt
peccata mortalia, quia qui illos facit injustè, est
causa, ut mors citius fiat, & tunc incurritur irregu-
laritas, quæ oritur ex delicto, de quo modò non agi-
mus, neque tunc peccatum fit à personis religiosis; in
hoc eventu, vel non sunt peccata, & tunc existimo
non incurriri irregularitatem ex defectu lenitatis; nisi
aliquid faciant, ut ministri publici justitiæ. Hæc om-
nia Turrianus.

Sup. hoc in
Resolutio-
nibus, & §.
nos. præce-
pta.

Sup. con-
tents in hoc
§. lib. 10. m.

4. Igitur secundum Vasquez, & Turrianum nul-
lum jus imponit irregularitatem privatis personis ex
defectu lenitatis, sed jura in quibus supponitur hæc
irregularitas, loquuntur tantum de ministris justitiæ,
& iis, qui concurrunt ad causæ probationem, vel
pœnæ executionem. Vnde ex hoc principio dedu-
citur resolutio multorum casuum contra præfatos
Doctores, & sic non incurrunt irregularitatem, si quis
ei, qui plectendus est capite, dicat, ut supponat ca-
put ad excipiendum ictum, & ideo citius supponat.

Item si quis dicat carnifici, ut aliquid aptet, quo citius
is, qui morte plectitur, extinguatur. Item si quis, dum
reus ad supplicium ducitur, consilium det capiendi-
viam breviorē, quod illud subeat citius, aut solli-
citet accelerari executionem justitiæ dicendo, v.g.
horam esse tardam, vel populum nimis detineri. Item
vendentes vel commodantes scalam, funes, enses, fi-
gittas, & similia instrumenta ad mortis executio-
nem. Et idem dicendum est de eo, qui fecit furcam,
quidquid in contrarium asserant in supradictis casu-
bus Ioan. de la Cruz in *direct. conscientie* part. 2. de ir-
regularitate, dub. 5. concl. 2. Bonacina de *confisuris*, disp. 7.
q. 4. punct. 1. n. 9. Navarrus, Avila, Henriquez, Reginal-
dus, & alij ubi *supra*. Ratio verò horum omnium erit,
quia in his casibus potest incurriri irregularitas, vel ex
homicidio injusto, vel ex defectu lenitatis, non pri-
mum, quia suppono supradictos non peccare; non
secundum, quia non operantur, ut ministri justitiæ. E-
go nullam irregularitatem incurrunt.

5. Non gravior tamen hic adnotare contra alios
quos ignaros Sacerdotes, posse sine periculo irre-
gularitatis, ministrantes infirmis veterere eos, latere
ad latens, vel transmutare de lecto ad lectum, vel eis
cibum, & potum porrigere, licet ex his actionibus
præter intentionem mors citius sequatur, dommodo
hæc omnia, cum cautela, quæ communiter à pruden-
tibus adhibetur, efficiantur ab ipsis. Et ita docent Re-
ginaldus in *praxi* tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 9. n. 101. Me-
gala in 3. p. lib. 7. c. 1. quest. 5. n. 56. Filliucius tom. 1. tr. 19.
cap. 10. n. 278. qui citat Cajetanum, Sotum, Navarrum,
Toletum, Armillam, & Suarez.

6. Vnde non bene Comitulus lib. 6. quest. 52. n. 2.
ut optimè observat Filliucius, damnavit de irregulari-
tate Sacerdotem pium, qui jacentem in via conspicu-
tus, & accurrentibus aliis consuluit, ut illum erigerent,
qui dum sustolleretur, mortuus est.

7. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem questio-
nem, quam, ut in principio dixi, non parum gratam le-
ctoribus fore existimo; sed ex dictis alia similis que-
stio discutienda erit; quæro igitur.

RESOL. LXXVIII.

An confessorius & Responsor casuum conscientie sit irre-
gularis, si interrogatus à iudice, an sit obligatus ad occi-
dendum reum, respondeat esse obligatum?
Et an sit irregularis ille, qui detegit malefactorem, vel
clamat esse latronem, ut comprehendatur, nisi quando
qui manifestat, esset accusator, vel testis necessarius ad
cognitionem causæ, vel hoc faceret ut minister iustitiæ?
Ex p. 3. tr. 5, & Misc. 1. Ref. 81. aliis 80.

§. 1. **E**SSe in tali casu irregularem tenent, Avila de *Quæstio-
nibus* lib. 14. c. 16. n. 4. ubi docent, quod Clericus con-
sultus de casu aliquo in particulari, ne dicat iure reum non
licitum occidere, sed respondeat consulendos esse lu-
risconsultos. Aliqui verò, ut Ioan. de la Cruz in *direct. conscientie* p. 2. de irregularitate, dub. 5. concl. 4. Molina de
iust. tom. 4. tr. 3. disp. 74. n. 4. & alij, quos citat, & 81.
sequitur Bonacina de *confisuris* disp. 7. quest. 4. punct. 1.
num. 7. asserunt in tali casu Clericos interrogatos pos-
se dicere, quid sentiant leges in communi, nil aliud
præcipiendo: vel consuetudo in particulari, vel dicen-
do quid ipsi sentiant.

2. Sed ego puto in tali casu Confessarium, vel
alium Doctorem non incurrere irregularitatem, etiam
si respondeat in particulari ad esse obligationem, occi-
dendi reum, Et ita docet Vasquez, qui apud me in-
stat omnium est, quem citat, & sequitur novissime
Turrianus de *confisuris* lib. 9. disp. 66. dub. 4. ubi sic asserit.
Solut.